

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ 27 เม.ย. 2552	ปีที่ 39	ฉบับที่ 14087	หน้า 5

มรดกล้านนา

สงวนพระเคราะห์: เครื่องบัตพลีและสี่ประจำตำแหน่ง

การสงวนพระเคราะห์ คือการทำพิธีบูชาดาวนพเคราะห์เพื่อให้พ้นจากอาเพศตามความเชื่อ

พิธีกรรมบูชาจะมีขึ้นหลังจากตรวจดูว่าอายุของเจ้าชะตาตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของดาวดวงใดอย่างหนึ่ง หรืออีกอย่างหนึ่งอาจจัดให้มีขึ้นเพื่อบูชาดวงดาวโดยรวม ซึ่งในที่นี้จะกล่าวเฉพาะการบูชาดาวนพเคราะห์รวมทั้งเก้า โดยเลือกกล่าวถึงเครื่องบัตพลีพร้อมสี่ประจำตำแหน่ง ในกระเบบัตพลี

ในส่วนของกระเบบัตพลี จะจัดให้มีช่องจำนวน ๙ ช่อง ตำแหน่งดวงดาวนพเคราะห์ ดังนี้

อาทิตย์	จันทร์	อังคาร
ศุกร์	เกตุ	พุธ
ราหู	พฤษ์	เสาร์

ช่องแต่ละช่องจะบรรจุรูปเทียน อาหาร ขนม ผลไม้ พร้อมช่อ (ธูปสามเหลี่ยม) ที่มีสี่เฉพาะตามจำนวนกำลังวัน นอกจากนั้นยังมีรูปปั้นสัตว์เสวยอายุสี่เหมือนช่อและรูปปั้นเทวดาประจำตำแหน่งด้วย ซึ่งสามารถจำแนกโดยสังเขปตามช่องดังที่จะได้กล่าวต่อไป ทั้งนี้แต่ละช่องมีตำราที่เขียนเป็นคำโคลงไว้ด้วยดังนี้

อาทิตย์

บรรจุรูป เทียน อาหาร ขนม ผลไม้ อย่างละ ๖ ชิ้น ช่อสีแดงอ่อน ๖ ผืน รูปปั้นครุฑและวัวสีแดงอ่อน รูปปั้นเทวดา ๑ ตน ตามโคลงระบุว่า

อาทิตย์ผิวถูกถ้าน	แดงอ่อน
หกแผ่นผืนงามงอน	ช่อน้อย
รูปครุฑแผกแดงอ่อน	อุสุภราช จัวเนอ
เพี้ยญนโกชนทั้งกล้วยอ้อย	พราพร้อมเลิงเทียน

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ 27 เม.ย. 2552	ปีที่ 39	ฉบับที่ 14087	หน้า 5

จันทร์

มีรูป เทียน อาหาร ขนม ผลไม้ อย่างละ ๑๕ ชิ้น ซอสสีขาวหรือสีเหลือง ๑๕ ผืน รูปปั้นเสือและรัง (เหยี่ยว) สีขาวหรือเหลืองพร้อมรูปปั้นเทวดา ๑ ตน ดังโคลงว่า

จันทร์โผพิงใช้ซ้ำ	ขาวเหลือง
สิบห้าแผ่นผืนรายเรียง	ร่ำหน้า
เครื่องกินหากฉันพึงเหมือน	สิบห้าชู อันเนอ
ทั้งรูปเสือตัวกล้า	รูปรั้งบินบน

อังคาร

ให้บรรจุรูป เทียน อาหาร ขนม ผลไม้ อย่างละ ๘ ชิ้น ซอสสีแดงเข้ม ๘ ผืน รูปปั้นแมวและสิงห์สีแดงเข้ม รูปปั้นเทวดา ๑ ตน ดังคำโคลงที่ว่า

กุมโมใจแก่นกล้า	เร็ววัน
แดงกำเป็นผิพพรรณ	แปดล้าน
รูปแมวผกผิพพรรณ	สิงห์ใหญ่ มีเนอ
ครวเครื่องกินถือนล้วน	แปดล้านสัพพะอัน

พุธ

มีเครื่องบรรจุ คือ รูป เทียน อาหาร ขนม ผลไม้ อย่างละ ๑๑ ชิ้น ซอสสีขาวหรือสีเขียว ๑๑ ผืน รูปปั้นเสือและงูสีขาวหรือเขียว รูปปั้นเทวดา ๑ ตน ตามโคลงที่ระบุว่า

ทุโรผิพผ่องแผ้ว	ขาวเขียว
สิบเจ็ดซอโถมเจดียว	ใช้ซ้ำ
เครื่องหากฉันเดียว	สิบเจ็ด ชูอันเนอ
ทั้งสิ่งสัตว์เนือกกล้า	รูปร้ายเลื่อง

สนัน ธรรมิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่